

BERECZ JÁNOS

1930. szeptember 18. Ibrány, Szabolcs vármegye

MTI/MTVA Fotóarchívum/Horling Róbert

FŐBB TISZTSÉGEI

Az MSZMP KB Külügyi Osztálya helyettes vezetője	1972. szeptember 18.–1974. június 20.
Az MSZMP KB Külügyi Osztálya vezetője	1974. június 20.–1982. június 23.
Az MSZMP KB tagja	1980. március 27.–1989. október 7.
A Népszabadság főszerkesztője	1982. június 23.–1985. március 28.
Az MSZMP KB titkára	1985. március 28.–1989. június 24.
Az MSZMP PB tagja	1987. június 23.–1989. április 12.

PÁLYÁJA

Gazdálkodó parasztcsaládban született, apja Berecz Elek, anyja K. Fekete Emília volt.

A hat elemi szülőfalujában, a négy polgárit 1942–1946 között Dombrádon járta ki. 1946-ban különbözeti vizsgával bejutott a Sárospataki Református Gimnáziumba, 1949-től a sátoraljaújhelyi Kossuth Lajos Gimnáziumba járt. 1950-ben érettségi vizsgát tett, és felvették a Debreceni Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának magyar-történelem szakára. Az egyetemen a Dolgozó Ifjúság Szövetsége kari bizottságának titkára lett, s 1951-ben belépett a Magyar Dolgozók Pártjába. 1951-től Budapesten, az Eötvös Loránd Tudományegyetem BTK tudományos szocializmus szakán tanult tovább. 1952-től az egyetemen belül megalakult, majd 1954-ben önállósult Lenin Intézet hallgatója, egyúttal DISZ-titkára, pártbizottságának agitáció- és propaganda-felelőse, valamint alapszervezeti párttitkár volt.

Diplomája 1955. évi megszerzését követően a DISZ Budapesti Bizottsága politikai munkatársaként indult a pályafutása, instruktorként a négy művészeti főiskolát (a színművészetit, a képzőművészetit, az iparművészetit és a zeneművészetit) felügyelte. 1956. november második felében kérte felvételét az október 31-én felosztatott MDP utódaként létrejött Magyar Szocialista Munkáspártba, s mivel a forradalom idején gyakorlatilag a DISZ is megszűnt, rövid ideig a Lenin Intézet tanársegédeként kapott állást. 1957. január elején csatlakozott a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetségéhez, s országos titkárságának tagjaként részt vett az 1956. októberben megalakult független érdekvédelmi szervezet gyors elszorvasztásában. 1957 tavaszától az akkor még szervezés alatt álló Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség egyetemi és középiskolai részlegének függetlenített politikai munkatársaként tevékenykedett, 1958 tavaszán

megtették az akkor felállított Magyar Országos Diákbizottság főtítkárának is. 1958. szeptembertől a KISZ KB Egyetemi és Középiskola Osztályának megbízott, 1960-tól kinevezett vezetője volt, különösen jó viszonyt épített ki Komócsin Zoltánnal, a KISZ első számú vezetőjével, későbbi külügyi KB-titkárral.

1963. szeptembertől három évig a Szovjetunió Kommunista Pártja Társadalomtudományi Akadémiájának aspiránsaként Moszkvában tartózkodott, 1967-ben disszertációja megvédésével elnyerte a történelemtudományok kandidátusa tudományos fokozatot, amelyet a Magyar Tudományos Akadémia honosított. Dolgozata *Ellenforradalom tollal és fegyverrel, 1956* címen 1969-ben nyomtatásban is megjelent, s az 1956-os eseményekkel kapcsolatos „kanonizált” kádári álláspont tudományos alapművének számított 1989-ig.

1966. augusztustól a Külügyminisztérium pártbizottságának titkára volt, az ottani hat év alatt különböző küldöttségek tagjaként harminc országban járt, többek között részt vett az Német Szövetségi Köztársasággal való diplomáciai kapcsolatok felvételének előkészítésében, valamint az 1968. augusztusi csehszlovákiai intervenciót megelőző tárgyalásokon. 1972. szeptemberben az MSZMP KB Külügyi Osztályának helyettes vezetőjévé nevezték ki, 1974. áprilisban (formálisan júniusban) – kevéssel pártfogója, Komócsin halála előtt – ugyanott osztályvezetővé lépett elő. A pártapparátusban betöltött magas posztja ellenére csak hat év múlva, 1980. márciusban került be az MSZMP KB-ba. 1982. júniusban – bár külügyi KB-titkárként is felmerült a neve – a párt központi napilapja, a *Népszabadság* főszerkesztőjévé tették meg. Az MSZMP 1985. március 25–28-i, visszarendeződést hozó XIII. kongresszusán a KB Titkárságának tagjává választották. Ideológiai KB-titkárként ő felügyelte az Agitációs és Propaganda Osztályt, emellett megkapta az Agitációs és Propaganda Bizottság (1988. decembertől Társadalompolitikai Bizottság) vezetését, s ő vette át Aczél Györgytől az ellenzéki szellemi elit, elsősorban az író-társadalom megzabolásának feladatát is, ezért kapta az írószövetség 1986-os közgyűlésén Csoóri Sándortól a „paraszt Révai” gúnynevet. 1987. júniusban, Grósz Károly miniszterelnöki kinevezésével egy időben lett az állampárt legfőbb döntéshozó testülete, a Politikai Bizottság tagja. A keményvonalasok legnagyobb befolyású képviselőjeként végig kitartott az MSZMP egyeduralmának megőrzése mellett, s 1989 elejére már addigi szövetségese, Grósz Károly pártfőtítkár számára is tehertétellé vált. 1989. áprilisban kibuktatták a PB-ből, júniusban a KB-titkári posztja alól is felmentették.

1985. júniusban országgyűlési képviselővé választották, a párt vezető testületeiből való kiszorulása után 1989. június 28-tól a ciklus végéig az Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke volt. Az MSZMP 1989. októberi feloszlásakor nem lépett át a jogutód Magyar Szocialista Pártba. 1989. novemberétől részt vett az MSZMP újjászervezésében, december 18-án a régi/új párt megismételt XIV. kongresszusán a KB tagjává választották, ő lett a párt parlamenti képviselőcsoportjának vezetője. Az 1990. márciusi első szabad parlamenti választásokon képviselőjelöltként lépett fel, de nem szerzett mandátumot. 1991-től az MSZMP-ből kivált Baloldali Egység Mozgalmat támogatta, az aktív politizálástól azonban visszavonult. 1997–1999 között a Magyarországi Szociáldemokrata Párt tagja volt.

FŐ MŰVEI

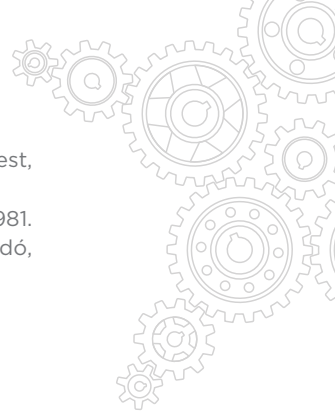
Ellenforradalom tollal és fegyverrel, 1956. Kossuth Kiadó, Budapest, 1969. (3. bővített kiadás Budapest, 1986)

Mi a csendes ellenforradalom? Kossuth Kiadó, Budapest, 1970.

Az életben maradáson túl... A nemzetközi osztályharc mai jellemzői. Ifjúsági Lapkiadó Vállalat, Budapest, 1971.

Baráti szövetségben. A magyar-szovjet kapcsolatok történetéből. Kossuth Kiadó, Budapest, 1972. (3. bővített kiadás Budapest, 1983)

A szociáldemokrácia és a nemzetközi kommunista mozgalom viszonya. Kossuth Kiadó, Budapest, 1978.

- Harc és együttműködés. A társadalmi haladásról és a nemzetközi enyhülésről.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1979.
- Vitáink és egységünk. Hazánk a világban, pártunk a munkásmozgalomban.* Akadémiai Kiadó, Budapest, 1981.
- Kihívások, válaszok. Magyarország a nyugtalan világban.* Cikk, tanulmányok, beszédek. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1983.
- Folyamatosság és megújulás az MSZMP politikájában.* Kossuth Kiadó, Budapest, 1985.
- A szocializmus megvédése és megújulása hazánkban.* Reflektor, Budapest, 1986.
- A szocializmusról gondolkodva. Válogatott beszédek, cikkek.* Kossuth Kiadó, Budapest, 1988.
- Vállalom.* [Visszaemlékezések] Budapest-Print Kft., Budapest, [2003].
- Visszanézve - mégis vállaltam.* Budapest-Print Kft., Budapest, [2004].
- Az én rendszerváltásom.* [Visszaemlékezések] Okina Bt., Budapest, [2006].
- Kádár élt...* I-IV. kötet. Duna Könyvkiadó, Budapest, [2008-2012].

IRODALOM

- Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához.* Szerkesztette Nyíró András. Interart Stúdió, Budapest, 1989. 264-265.
- Tőkés Rudolf: *A kialakított forradalom. Gazdasági reform, társadalmi átalakulás és politikai hatalomutódlás, 1957-1990.* Kossuth Kiadó, Budapest, 1998.